

ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ*

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Έκκλησιολογική Ταυτότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας βασίζεται στις ἐξῆς θεμελιώδεις ἀρχές τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας:

α) Τὸ κύριο κριτήριον γιὰ τὴν ιδιότητα μέλους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ «ὀρθὴ καὶ σωτήριος τῆς Πίστεως ὁμολογία»¹ (Ὁσιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής), ἡ ἀληθινὴ καὶ ἀκριβὴς Πίστις² (Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς).

β) Αὐτὸ τὸ κριτήριον ἢ ἀρχὴ ἰσχύει τόσο γιὰ μεμονωμένα πρόσωπα σὲ σχέσι μὲ τὴν Ἐκκλησία, ὅσο καὶ γιὰ Τοπικὲς Ἐκκλησίες σὲ σχέσι μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία.

γ) Ἡ Καθολικότης³ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ποιοτικὸ καὶ ὄχι ποσοτικὸ χαρακτηριστικὸ Τῆς· εἶναι ἡ ὄντολογικὴ Τῆς ιδιότητα, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν πληρότητα τῆς Ἀληθείας, τὴν ὁποία κηρύττει. Ἐπομένως, ἡ Καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν Τῆς οὔτε ἀπὸ τὶς ἐδαφικὲς καὶ γεωγραφικὲς διαστάσεις Τῆς οὔτε ἀπὸ ἄλλες πρακτικὲς συνθήκες.

δ) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ταυτισθῇ μὲ μία συγκεκριμένη [τοπικὴ] Ἐκκλησία, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ, ὅπως πράττει τοῦτο ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ ἐκκλησιολογία, ὡς τὸ σύνολο ὄλων τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ποὺ σχηματίζουν τὴν Οἰκουμένη Ἐκκλησία (δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία ποὺ ἐπεκτείνεται σὲ ὅλο τὸν κόσμον γεωγραφικῶς).

Τὸ κριτήριον, τὸ ὀρίζον τὴν Καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ὁμολογία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Ἐξ' ἄλλου, ἡ ἴδια ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ «ὀρθὴ καὶ σωτήριος τῆς Πίστεως ὁμολογία»⁴ (Ὁσιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής).

Ἐπομένως, «ἡ ὀρθὴ καὶ σωτήριος τῆς Πίστεως ὁμολογία» εἰς τὸν Θεὸν (δηλαδὴ ἡ Ὁρθοδοξία) εἶναι τὸ ὄντολογικὸ θεμέλιον τῆς Καθολικότητος ὡς γνῶρισμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀκριβῶς μέσα σὲ αὐτὴν τὴν ὁμολογία πραγματοποιεῖται ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, ὡς κοινωνία μὲ τὸν Χριστὸ καὶ ἐν Χριστῷ.

Ἡ κοινωνία τῶν Ἐκκλησιῶν μαρτυρεῖ σὲ ὑψιστοβαθμὸ τὴν ἐνότητα ἐν Χριστῷ ἀκριβῶς δι' αὐτῆς τῆς κοινωνίας *μετὰ* καὶ *ἐντὸς* τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία δὲν εἶναι μία προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἔνωσι μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἡ κοινωνία εἶναι μία ἔκφρασις τῆς ἐνότητος καὶ ὄχι ἓνα μέσον γιὰ τὴν ἐπίτευξί της. Προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἐνότητα μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἡ κοινωνία, ἀλλὰ ἡ «ὀρθὴ καὶ σωτήριος τῆς Πίστεως ὁμολογία».

ε) Ἐπομένως, ἡ ἐμμονὴ στὴν Ὁρθόδοξο Πίστι καὶ ἡ ὑπεράσπισις Αὐτῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς θέμα ἰδεολογικῆς πεποιθήσεως καὶ ἀφηρημένης δογματικῆς φιλονικίας, ἀλλ' εἶναι ζήτημα ὑψίστης ὑπαρξιακῆς σημασίας. Οἱ Πατέρες, οἱ ὁμολογήσαντες καὶ ὑπερασπισθέντες γενναίως τὴν Ὁρθόδοξο Πίστι, ἔπραξαν τοῦτο ἐκ μέρους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ὑπάρξεως Αὐτῆς: «οἱ τε τούτου [τοῦ Χριστοῦ] μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ καθεξῆς ἅγιοι Πατέρες τε καὶ διδάσκαλοι καὶ μάρτυρες, ἱερουργηθέντες οἰκείοις ἔργοις τε καὶ λόγοις, ἀγῶσί τε καὶ ἰδρῶσι, καὶ πόνοις καὶ αἵμασι, καὶ τελευταῖον ἐξαισίοις θανάτοις διὰ τὴν ἡμῶν τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἔθεμελίωσαν καὶ ᾠκοδόμησαν»⁵ (Ὁσιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής).

* * *

Από τὰ προαναφερθέντα ἀπορρέει, ὅτι ὁ ὁμολογῶν τὴν Ὁρθόδοξο Πίστι εἶναι μέλος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (ἢ ἐνώνεται μαζί Της) καὶ εἶναι σὲ κοινωνία μαζί Της, ἐνῶ ὅποιος κηρύττει μία διδασκαλία ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ὁρθόδοξο διδασκαλία, αὐτὸς χωρίζεται ἀπὸ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τὴν κοινωνία μαζί Της.

Αὐτὸ ἰσχύει τόσο γιὰ μεμονωμένα πρόσωπα ὅσο καὶ γιὰ ὁλόκληρες Ἐκκλησιαστικὲς Κοινότητες, ἀκόμη καὶ ἂν συνεχίσουν νὰ λειτουργοῦν θεσμικὰ ὡς Ἐκκλησίες καὶ νὰ αὐτο-αποκαλοῦνται Ἐκκλησίες.

«Οἱ μὴ τῆς ἀληθείας ὄντες οὐδὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰσὶ καὶ τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον ἂν καὶ σφῶν αὐτῶν καταψεύδοιντο, ποιμένας καὶ ἀρχιποιμένας ἱερούς ἑαυτοὺς καλοῦντες καὶ ὑπ' ἀλλήλων καλούμενοι· μηδὲ γὰρ προσώποις τὸν Χριστιανισμόν, ἀλλ' ἀληθεία καὶ ἀκριβεῖα πίστεως χαρακτηρίζεσθαι»⁶ (Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς).

Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Ἡ ὀνομασία «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας» δὲν φανερῶνει ἀκριβῶς τὴν ἐκκλησιολογικὴ τῆς φύσι. Ἀκολουθεῖ μία προϋπάρχουσα παράδοσι.

Ὁ ἐθνικὸς ὄρος «Βουλγαρικὴ» ἐκφράζει τὴν ἱστορικῶς καθιερωμένη θεσμικὴ δόμησι τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν σύμφωνα μὲ τὸ κριτήριον τῆς ἐθνικότητος (τοῦ ἔθνους) καὶ τοῦ κράτους, ἡ ὁποία ἀντικατέστησε σταδιακὰ τὴν ἀρχαία ἐδαφικὴ δόμησι τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μέσα στὴν πολυ-εθνικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία.

Ὁ ὄρος «Ὁρθόδοξος» εἶναι ταυτόσημος μὲ τὸν ὄρο «Καθολικός». Ἡ εὐρεῖα διαδεδομένη χρῆσις του ἐν σχέσει μὲ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ὑπάρχει ἀπὸ τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα.

Ὁ ὄρος «τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου» δηλώνει ἓνα χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῆς ἐπικρατοῦσης λειτουργικῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία υἰοθετήθηκε ἀπὸ τὸν 7ο αἰῶνα μέχρι τῆς δεκαετίας τοῦ 1920 ἀπὸ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς τοπικὲς Ἐκκλησίες, σύμφωνα μὲ τὸ *Πασχάλιον* καὶ τὸ ἡμερολογιακὸ σύστημα τῆς Μεγάλης Ἰνδίκτου.

Ἄν καὶ ἀνακριβεῖς ἀπὸ αὐστηρὰ ἐκκλησιαστικὴ ἄποψι, πρόσθετοι προσδιορισμοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἐμφανισθῆ κατὰ καιροὺς στὴν ἱστορία Τῆς. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Καθολικὴ (Ὁρθόδοξος) Ἐκκλησία ἐκλήθη ἀρχικῶς «Ἀνατολική» σὲ ἀντίθεσι μὲ τὴν Δυτικὴ Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Στὸν 18ο καὶ 19ο αἰῶνα ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπεκαλεῖτο «Ἑλληνο-Ρωσική», «Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος», ἀκόμη δὲ καὶ «Ρωσικὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπικοῦ».

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἀνάλογα μὲ τὶς πολιτικὲς καὶ νομικὲς συνθήκες τῶν διαφόρων χωρῶν, μερικὲς τοπικὲς Ἐκκλησίες ἔλαβαν διαφόρους πρόσθετους προσδιορισμοὺς, λόγῳ ἀναδυομένων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

Γιὰ παράδειγμα, ἀπὸ τὸ 1996 στὴν Ἑσθονία ὑπάρχουν ταυτοχρόνως δύο τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μέσα στὴν λεγόμενη ἐπίσημη Ὁρθόδοξία. Ἡ μία καλεῖται ἡ «Ἑσθονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» καὶ εἶναι μία τοπικὴ Ἐκκλησία μὲ αὐτοδιοίκησι ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ «Ἑσθονικὴ Ἀποστολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», μία αὐτόνομη τοπικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Σὲ αὐτὴν ἀνήκουν ἀρκετοὶ Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν τὴν Δικαιοδοσίαν τῆς Ἑσθονικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας.

ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ

Οἱ σύγχρονες ἐκκλησιολογικὲς αἱρέσεις νοθεύουν αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας.

Α) Ὁ **Ὀικουμενισμὸς**, ὡς θεολογικὴ ἔννοια, ὡς ὀργανωμένο κοινωνικὸ κίνημα καὶ ὡς θρησκευτικὴ πρᾶξις, εἶναι μία ἀπὸ αὐτὲς τὶς αἱρέσεις. Πολλοὶ πνευματοφόροι Ὁρθόδοξοι Ἱεράρχες καὶ Θεολόγοι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὠρίσαν αὐτὸν ὡς αἵρεσι στὴν οὐσία του.

Ἐνα ἀπὸ τὰ κύρια βήματα στὴν προσπάθεια νὰ ἐφαρμοσθῆ ἡ Ὀικουμενιστικὴ ἰδέα τῆς ἐνώσεως τῶν «διηρημένων Χριστιανῶν» καὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς «ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας», ἦταν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου σὲ ἀρκετὲς τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

Ἐν τούτοις, πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὡς πολυ-επίπεδος καὶ διεισδυτικὴ αἵρεσις, ὁ Οἰκουμενισμὸς δύσκολα ὑποβάλλεται σὲ ἕναν ἀκριβῆ καὶ ἐξαντλητικὸ καθορισμὸ, ἐφ' ὅσον -σὲ ἀντίθεσι μὲ τὶς ἀρχαῖες αἱρέσεις- δὲν ἐπιδιώκει νὰ ἐξεύρη μίαν σαφῆ καὶ συνεπῆ δογματικὴ ἔκφρασι, ἐπιδιώκων νὰ εἶναι ἀποδεκτὸς συνοδικὰ ἢ ἐμφανιζόμενος ὡς μία ἀλήθεια τῆς Πίστεως, διατυπωμένην ἀπὸ τὴν συνείδησι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀφ' ἑνός, πρὸς τὸ παρόν, εἶναι ὀλίγοι οἱ Ἱεράρχες, Κληρικοὶ καὶ Θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ἑαυτοὺς Ὁρθοδόξους καὶ συγχρόνως ὁμολογοῦν φανερὰ τὸν Οἰκουμενισμὸ στὶς πλέον ἀκραῖες αὐτοῦ μορφές τοῦ διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ, ἢ στὴν «καθαρὰ» μορφή μιᾶς ἐκκλησιολογικῆς αἱρέσεως, ὑποστηρίζοντες ὅτι λόγῳ τῶν διαιρέσεων μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, ἡ μία ὁρατὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ ὅτι πρέπει αὐτὴ νὰ ἀναδημιουργηθῆ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Ἀφ' ἑτέρου, ὁ Οἰκουμενισμὸς συνεχίζει νὰ συμπλέκεται μὲ τὴν ἐπίσημη Ὁρθοδοξία. Ἡ Ἱεραρχία τῆς ἐπισήμου Ὁρθοδοξίας εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὸ φαινόμενο αὐτό, δεικνύουσα μία δόλια πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ στάσι ἔναντι τῆς ἐξελιξέως αὐτῆς, ἀρνούμενη κατηγορηματικὰ νὰ καταδικάσῃ τὸν Οἰκουμενισμὸ ὡς μία πολυεπίπεδη καὶ πολύπλευρη ἐκκλησιολογικὴ αἵρεσι, ἂν καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητα αἵρεσις στὴν ἀληθινὴ αὐτοῦ φύσι.

Στὸ πλαίσιο αὐτό, ἡ ἔξοδος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βουλγαρίας ἀπὸ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν τὸ 1998, ἀπεδείχθη, δυστυχῶς, ὅτι ἦταν μόνον μία τακτικὴ μὲ κάποια ἐκκλησιαστικο-πολιτικὴ σκοπιμότητα, καὶ ὄχι ἕνα βῆμα, τὸ ὁποῖο ἐπήγαξε ἀπὸ μίαν ἀναθεώρησι τῆς στάσεώς του γενικὰ ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

* * *

Β) Ἐνα ἄλλο φαινόμενο μὲ ἐκκλησιολογικὴ διάστασι εἶναι ὁ λεγόμενος **Σεργιανισμὸς**, ὁ ὁποῖος στὶς πρωτοφανεῖς περιστάσεις τοῦ διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας στὴν πρώην Σοβιετικὴ Ἑνωσι, παρέδωσε στοὺς Μπολσεβίκους ἕνα φαινομενικὰ ὀρθὸ ἐκκλησιαστικὸ ἴδρυμα, ὥστε νὰ γίνῃ στὰ χέρια τους ἕνα ὄργανο στὴν ἄγρια πολεμικὴ ἔναντιον Αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ πληρώματος τῆς Ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ.

Στὴν πραγματικότητα, ὁ Σεργιανισμὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἕνα χαρακτηριστικὸ ρωσικὸ φαινόμενο. Ἀγκάλιασε ἐπίσης τὶς το-

πικές Ἐκκλησίες τῶν χωρῶν τῆς Ανατολικῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐπικράτησαν, μετὰ τὸν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κομμουνιστικὰ καθεστῶτα.

Τόσο στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι, ὅσο καὶ στὶς χῶρες αὐτές, ἡ οὐσία τοῦ Σεργιανισμοῦ ἐνεφάνισε ἑαυτὴν στὴν αὐταπάτη, ὅτι ἡ ἐξαπάτησις θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς μέσον «διασώσεως τῆς Ἀληθείας», καὶ ὅτι ἡ συνεργασία μὲ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας ἦταν ὁ τρόπος «ἐπιβιώσεως» Αὐτῆς.

Στὴν πρᾶξι, τὰ λογικὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα: οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι υἰοθέτησαν τὴν στάσι αὐτή, κατεστάθησαν ὄργανα στὰ χέρια τῶν ἀθεϊστῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι σχεδιάζαν νὰ ἐπιτύχουν τὸν πλήρη ἔλεγχον ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ σκοπὸ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ Τῆς ἐξασθένησι καὶ τὴν τελικὴ Τῆς ἐξόντωσι.

Πλέον συγκεκριμένα, ἡ ἐκκλησιολογικὴ πτυχή τοῦ Σεργιανισμοῦ καταλήγει στὴν διαστρέβλωσι τῆς ἐννοίας τῆς «κανονικότητος». Στὸ σεργιανιστικὸ πλαίσιο, ἡ κανονικότης εἶναι ἀφύσικα ἀποκομμένη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα καὶ τὴν Ἀλήθεια τῆς Κανονικῆς Παραδόσεως, καὶ γίνεται [ἡ κανονικότης] μία τυπικὴ προσαρμογὴ στὴν νομιμότητα, ἡ ὁποία δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ κάθε ἀνομία τῆς διοικουμένης Ἱεραρχίας. Ἐν τέλει, ἡ κανονικότης καταντάει μία διοικητικὴ τεχνικὴ γιὰ τὴν ὑπαγωγὴ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἱεραρχία αὐτή, ἄσχετα μὲ τὴν κατεύθυνσι πρὸς τὴν ὁποία τοὺς ὀδηγεῖ.

Μὲ ἄλλα λόγια, ὅπως γράφει ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Μιχαὴλ Πόλσκυ, ἕνας αὐτόπτης μάρτυς τῶν σκληρῶν διωγμῶν καὶ τοῦ δολίου ἀγῶνος ἐναντίον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας στὴν δεκαετία τοῦ 1920, «ὁ Μητροπολίτης Σέργιος καὶ οἱ ἐπίσκοποί του διαφέρουν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς “Ζώσης Ἐκκλησίας” στοὶ ὅτι τηροῦν τοὺς Κανόνας πάσῃ θυσίᾳ καὶ τοὺς προστατεύουν περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο. Δὲν παραβλέπουν τοὺς Κανόνας, ὅπως κάνουν τὰ μέλη τῆς “Ζώσης Ἐκκλησίας”, ἀλλὰ ἐδῶ ἀναδύεται μία καταφανὴς ἀσυμφωνία. Ὅταν τὰ μέλη τῆς “Ζώσης Ἐκκλησίας” ἔλεγαν ψέμματα, συκοφαντοῦσαν ἢ ἐξαπατοῦσαν, ἦταν κακὸ, διότι ἦσαν ἀντικανονικοί. Ὅταν ὅμως ὁ Μητροπολίτης Σέργιος συκοφαντῆ καὶ ψεύδεται, θεωρεῖται καλὸ, διότι εἶναι κανονικός. Ἀποδεικνύεται, ὅτι σὲ αὐτὸν ποὺ εἶναι κανονικὸς ὄλα ἐπιτρέπονται.

Αὐτὸ περιπαίξει τοὺς Κανόνας, καὶ τὴν ἠθικὴ ὁμοίως, μὲ τὴν διαστρέβλωσι τοῦ νοήματός τους»⁷.

Μετὰ τὴν κατάρρευσι τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων πρὸς τὰ τέλη τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ὁ Σεργιανισμὸς, ὑπὸ τις νέες συνθήκες τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, διατηρήθηκε ὡς μία κληρονομία τοῦ παρελθόντος καὶ συγχρόνως μετασχηματίσθηκε.

Ἄφου εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐνσωματώσει στὸ ἐσώτερο εἶναι του τὴν ἀσυνειδησία, τὴν ἐξαπάτησι καὶ τὴν παθολογικὴ δουλικότητα στοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κόσμου, [ὁ Σεργιανισμὸς] δὲν συνεχίζει μόνο νὰ προδίδη τὴν Ἐκκλησία -ὄχι πλέον ἀπὸ φόβο τῶν ἀντιποίνων, παρὰ χάριν ἰδιοτελῶν κινήτρων- ἀλλὰ ἔχει ἀρχίσει ἐπίσης, ὑπὸ τὸ πέπλο τῆς «κανονικότητος», νὰ ἐκποιῇ τὴν ἐλευθερίαν Της, μὲ ἀντάλλαγμα τὸ κέρδος τῆς φιλίας μὲ τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κόσμου, μὲ ὅλα τὰ συμπαρομαρτοῦντα ὑλικά συμφέροντα καὶ τὴν περίβλεπτη κοινωνικὴ θέσι.

Στὴν μεταλλαγμένη αὐτὴ μορφή σήμερον ὁ Σεργιανισμὸς (ὡς νεο-Σεργιανισμὸς ἢ μετα-Σεργιανισμὸς), πλήττει ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Ἱεραρχίας τῶν ἐπισήμων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἀνὰ τὸν κόσμον.

* * *

Ὅταν φαινόμενα ὅπως ὁ Οἰκουμενισμὸς καὶ ὁ Σεργιανισμὸς γίνονται συστηματικὰ καὶ καθολικά, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἐπιδιώκουν μίαν σαφῆ δογματικὴ ἔκφρασι, ἀλλὰ εἰσχωροῦν καὶ διαδίδονται στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ ὑπόβουλο «διαβρωτικὸ» τρόπο -δηλαδή, υἱοθετοῦνται ἐνεργῶς ἢ ἐπιτρέπονται παθητικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπισκόπους μιᾶς ἢ περισσοτέρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν- τότε ἡ οὐσία τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῶν φαινομένων αὐτῶν καταλήγει νὰ εἶναι ἡ παῦσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μὲ αὐτὴν τὴν Ἱεραρχία, ἢ ὅποια εἰσάγει συνοδικὰ τὴν αἴρεσι στὴν Ἐκκλησία, εἴτε κηρύττουσα αὐτὴν εἴτε συμβάλλουσα στὴν διάδοσι αὐτῆς διὰ μέσου τῆς σιωπῆς καὶ τῆς παθητικότητος (βλ. 15ο Κανόνα τῆς Πρωτο-Δευτέρας Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως).

ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ «ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ» ΚΑΙ «ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ»

Αὐτὲς οἱ ἐννοίαι ἔχουν ἓνα ἰδιάζον ἐκκλησιολογικὸ περιεχόμε-

νο και ἀποκαλύπτουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς διαδικασίας τῆς ἀποστασίας στὸν σύγχρονο Ὀρθόδοξο κόσμο.

Ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι μοναδική, δὲν χρειάζεται περαιτέρω διασαφήνισι μὲ πρόσθετους προσδιορισμούς. Ἡ ἀνάγκη νὰ προστεθῆ ὅποιαδήποτε διευκρίνησις στὸν ὄρο «Ὀρθοδοξία» ἐμφανίσθηκε λόγω τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἀρχικῆς καὶ αὐθεντικῆς οὐσίας Αὐτῆς ὑπὸ τὴν πίεσι τῆς οἰκουμενιστικῆς καὶ σεργιανιστικῆς νοοτροπίας, τῆς ἐλευθεριότητος, τοῦ σχετικισμοῦ καὶ ἄλλων φαινομένων τῆς ἀποστασίας.

Ἡ σημασία τοῦ ὄρου «ἐπίσημος Ὀρθοδοξία» εἶναι στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὸ νόημα τῆς ἔννοιας «ἐπίσημος Ἐκκλησία» καὶ «ἐπίσημες τοπικὲς Ἐκκλησίες». Ἡ «ἐπίσημος Ὀρθοδοξία» εἶναι ἡ ἰδιαίτερα ἰδεολογία τῶν «ἐπισήμων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν». Ἀντιπροσωπεύει μίαν Ὀρθοδοξία ὅλο καὶ περισσότερο «ξεθωριασμένη» («ξεπλυμμένη»), πλουραλιστική, **ἢ ὅποια ἀποκόπτεται σταδιακὰ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ τῆς ταυτότητα**, γίνεται ὅλο καὶ περισσότερο ἓνα ὑποκατάστατο τῆς αὐθεντικῆς Ὀρθοδοξίας, χωρὶς νὰ μεταρρυθμισθῆ αὐτὴν ἀπὸτομα ἢ προκλητικά.

Τὸ κυριώτερο διακριτικὸ γνῶρισμα τῆς ἐπίσημης Ὀρθοδοξίας εἶναι ὁ σεργιανιστικὸς τῆς συμβιβασμός, δηλαδὴ ἡ συμμόρφωσις καὶ ἡ συνεργασία τῆς μὲ τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς μας, στὴν προοπτικὴ νὰ συναρμόζῃ διάφορες πολιτικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς «γραμμές»: ἐξωτερικὰ ὡς μίαν ἔκφρασις τῆς καθολικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ στὴν οὐσία ὡς μίαν περιστατικὴ στρατηγικὴ συνοδευόμενη ἀπὸ μίαν φρασεολογία ἢ συμπεριφορὰ χαρακτηριστικὴ τῆς «ἐταιρικῆς νοοτροπίας».

Γιὰ παράδειγμα, ἡ ἐπίσημος Ὀρθοδοξία εἶναι δυνατὸν νὰ ἠχῆ μὲ δυνατοὺς οἰκουμενιστικοὺς τόνους καὶ ἀντίθετα, ἐνίστε, νὰ ὑπερισχῆ ὁ τόνος μιᾶς ρητορικῆς προσκολλημένης στὴν παράδοσι.

Ἐξ ἄλλου, ὅπως προαναφέρθηκε, ἡ «ἐπίσημος Ὀρθοδοξία» δὲν λαμβάνει ποτὲ μίαν σαφῆ, τεκμηριωμένη καὶ συνοδικὴ στάσι ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς φύσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὡς τῆς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως, **στὴν ὅποιαν ἔχει ἐμπλακῆ**, ἐφ' ὅσον ἡ πλειοψηφία τῶν ὑποστηρικτῶν καὶ διαδοτῶν τῆς αἰρέσεως αὐτῆς ἀποφεύγει ἀκόμη νὰ τὴν ὑποδεικνύη φανερὰ καὶ ἀνοικτὰ ὡς ἓνα ἄρθρο τῆς θρησκευτικῆς τῆς ὁμολογίας.

Στὴν ἐπίσημη Ὁρθοδοξία ὁ σύνδεσμος μεταξὺ δηλώσεων καὶ προθέσεων, ὁμιλιῶν καὶ πεποιθήσεων, λεγομένων καὶ συνειδήσεων, ἐξαφανίζεται βαθμηδόν, ὑποβαθμίζεται κατὰ τὸ Ἰησοῦϊκὸ ὑπόδειγμα, καὶ διαλύεται.

Ἔτσι, γιὰ παράδειγμα, ἓνας ἐπίσκοπος δύναται σὲ μία κατ' ἰδίαν συζήτησι νὰ διαχωρισθῆ ἀπὸ κάποια ἐπίσημη πράξι του -ἀπὸ μία δημόσια δήλωσι ἢ ἓνα ἔγγραφο, τὸ ὁποῖο ὑπέγραψε καὶ περιέχει ἀπόψεις ἀντίθετες μὲ τὴν Ὁρθοδοξία, δηλαδὴ αἰρετικές ἀπόψεις- ἀλλὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ἐπίσκοπος δὲν λαμβάνει τὴν ἀπόφασιν νὰ διαχωρισθῆ δημοσίως καὶ νὰ εὗρεθῆ σὲ ἀντίθεσιν μὲ τὴν ἐπίσημη ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ.

* * *

Τί σημαίνει ὁ ὄρος «ἐπίσημος Ἐκκλησία»; Εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖο ἔδωσαν οἱ Ρῶσοι πιστοὶ τῶν Κατακομβῶν στὴν Ἐκκλησία, τὴν ἀναγνωρισμένην ἀπὸ τὸ Σοβιετικὸ καθεστῶς (καὶ τελείως ἐξαρτημένην ἀπὸ αὐτό), ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου (καὶ μετέπειτα Πατριάρχου) Σεργίου Στραγκορόντσκι († 1943).

Τώρα, οἱ ὄροι «ἐπίσημος Ἐκκλησία» καὶ «ἐπίσημες τοπικὲς Ἐκκλησίες» ἀναφέρονται στὶς γνωστὰς, ἱστορικὰ διαμορφωμένες τοπικὲς Ἐκκλησίες, τῶν ὁποίων ἡ ἱεραρχικὴ ἡγεσία παραδέχεται ἐπίσημα, προωθεῖ ἢ ἐπιτρέπει τὸν Οἰκουμενισμό ὡς θεολογικὴ ἔννοια καὶ ὡς θρησκευτικὴ πράξι, χρησιμοποιεῖ τὴν συνοδικὴ ἐξαπάτησιν σὲ διάφορες περιπτώσεις, καλύπτεται ὑπὸ τὸ πέπλο τῆς «κανονικότητος», ὅπως τὴν ἐννοεῖ ὁ Σεργιανισμός, καὶ υἱοθετεῖ ἄλλες μορφὰς τῆς ἀποστασίας ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία.

Ἐν ὀλίγοις, ἡ ἔννοια «ἐπίσημες Ἐκκλησίες» ἐπεκτείνεται στὶς γνωστὰς ἱστορικὰ διαμορφωμένες τοπικὲς Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες εἶναι σὲ διαδικασία ἀποστασίας -μία διαδικασία, ἡ ὁποία ἔχει προωθηθῆ ἢ ἐπιτραπῆ συνοδικὰ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΣΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Πατρῴου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας δὲν ἔχει κοινωνία μὲ τὶς ἐπίσημες τοπικὲς Ἐκκλησίες.

Τὸ νὰ διακόψῃ κανεὶς μία τέτοια κοινωνία δὲν ἀπαιτεῖ μία

σαφή δήλωσι, ὅτι αὐτές οἱ Ἐκκλησίες ἔχουν ἐκπέσει ἐντελῶς ἀπὸ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία καὶ ὅτι τὰ Μυστήρια, τὰ ὁποῖα τελοῦνται σὲ αὐτές, στεροῦνται τῆς θείας Χάριτος.

Ἰκανοποιητικὴ προϋπόθεσις γιὰ τὴν παῦσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἱεραρχία αὐτῶν τῶν ἐκκλησιῶν κηρύττει τὴν αἵρεσι ἢ ἐπιτρέπει τὴν διάδοσί της παθητικὰ καὶ γι' αὐτὸ διατηρεῖ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τοὺς ἐπισκόπους ποὺ κηρύττουν ἢ ἀνέχονται τὴν αἵρεσι.

Κληρικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, οἱ ὁποῖοι διακόπτουν τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνία μὲ ἐπισκόπους «κηρύττοντας [καὶ διδάσκοντας] τὴν αἵρεσιν δημοσίᾳ καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' Ἐκκλησίας», εἶναι ἄξιοι τῆς «πρεπούσης τιμῆς τοῖς Ὁρθοδόξοις», ἀφοῦ ὄχι μόνον δὲν καταλύουν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀντιθέτως δεικνύουν σπουδὴ νὰ προστατεύουν τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ μερισμοὺς καὶ σχίσματα⁸.

* * *

Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἡ Ὁρθοδόξος Ἐκκλησία τοῦ Πατρῴου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας δὲν προβαίνει σὲ μίαν ὀριστικὴν ἀπάντησι στὸ ζήτημα ἂν τὰ Μυστήρια, τὰ ὁποῖα τελοῦνται στὶς ἐπίσημες τοπικὲς Ἐκκλησίες, εἶναι ἔγκυρα ἢ ὄχι.

Πράγματι, ἡ αἵρεσις, ἡ ὁποία κηρύττεται ἢ ἐπιτρέπεται νὰ διαδοθῇ -κυρίως ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους- ὀδηγεῖ τελικὰ σὲ μίαν ἐκπτώσι ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία εἴτε μεμονωμένων ἀνθρώπων, εἴτε ὁμάδων, εἴτε ἀκόμη ὀλοκλήρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ συμβαίη σταδιακὰ, σὲ μικρότερο ἢ μεγαλύτερο διάστημα.

Γιὰ παράδειγμα, τέτοια ἦταν ἡ περίπτωσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης: παρεξέκλινε ἀπὸ τὴν «ὀρθὴν καὶ σωτήριον τῆς Πίστεως ὁμολογίαν» σταδιακὰ, καὶ μόνον μετὰ ἀπὸ μίαν μεγάλη χρονικὴ περιόδον ἐξέπεσε πλήρως μακρὰν ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησία.

* * *

Δυστυχῶς, ἀπὸ θεολογικὴ ἄποψι, τὸ ζήτημα τῆς παρουσίας ἢ ἀπουσίας τῆς θείας Χάριτος στὰ Μυστήρια τῶν ἐπισήμων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἔγινε ἡ κύρια πέτρα, στὴν ὁποία προσέκρουσε ἡ ἐνότης τῶν Γνησιῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

Στὴν τεταμένη ἀτμόσφαιρα ἐρίδων ἐπὶ δεκαετίας, ἐφαρμόσθη-
κε μία ἀδικαιολόγητος θεολογικὴ ἀπολυτοποίησις ἐπὶ ἑνὸς ζητή-
ματος, στὸ ὁποῖο δὲν διατυπώθηκε δογματικὰ ἢ ἀπάντησις ἀπὸ
τὴν συνοδικὴ συνείδησι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ [τὸ θέμα τοῦτο] μὲ
εἰδικὴ προσοχὴ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς θεολογικῆς συμφωνίας (consensus)
τῶν Πατέρων καὶ ἐπίσης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συνοδικῆς ποιμαντικῆς
ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὸ ἀποκλείει τὶς συζητήσεις ποὺ χρησιμοποιοῦν μονόπλευ-
ρες ἀναφορὲς σταχυολογημένες ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες, ἐπί-
σης δὲ ἀποκλείει τὴν ἀπολυτοποίησι τῆς θεολογικῆς ἀπόψεως
μεμονωμένων ἀτόμων ἢ ομάδων.

Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΙΑΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι μόνον ὁ συνοδικὸς νοῦς τῆς Μιᾶς, Ἁγίας,
Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ πιστοποιήσῃ
καὶ νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν τελικὴ ἔκπτωσι ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία (Καθ-
ολικότητα) μιᾶς ἢ περισσοτέρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες
ἦσαν Ὁρθόδοξες, ἀλλὰ ἔπαυσαν νὰ εἶναι στὴν οὐσία, ἀσχέτως
ἂν συνεχίζουν νὰ αὐτο-αποκαλοῦνται Ὁρθόδοξες (δηλαδὴ Καθ-
ολικές).

Γιὰ παράδειγμα, σχετικὰ μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία,
ἡ φωνὴ τοῦ συνοδικοῦ νοοῦ ἐκφράσθηκε στὶς μαρτυρίες πολλῶν
Ἁγίων Πατέρων ἀπὸ τὸν Ἅγιο Φῶτιο Κωνσταντινουπόλεως, τὸν
Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ τὸν Ἅγιο Μᾶρκο Ἐφέσου, ἕως τὸν
Ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη, τὸν Ἅγιο Ἰωάννη Κροστάνδης, τὸν
Ἅγιο Νεκτᾶριο Αἰγίνης καὶ τὸν Μακάριο Ἰουστῖνο (Πόποβιτς)
τῆς Σερβίας, ὡς καὶ στὶς ἀποφάσεις διαφόρων Συνόδων Κων-
σταντινουπόλεως (1170, 1450, 1722, 1838) καὶ στὴν Ἐγκύκλιο τῶν
Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν τοῦ 1848.

* * *

Ἡ κατάστασις τοῦ συγχρόνου Ὁρθοδόξου κόσμου δὲν παρέχει
ικανοποιητικὴ βάσι γιὰ νὰ ὑποθέσουμε ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς 7ης
Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἰσχύει γιὰ τὴν ἐποχὴ μας.

Σύμφωνα με αυτό το παράδειγμα, θα έπρεπε να επιζητούμε την μαρτυρία της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στην ἐλπίδα, ὅτι ἡ ἐξοδος ἀπὸ τὴν κρίσι τῆς ἀποστασίας θὰ εἶναι μία «Σύνοδος Ἐνώσεως», ἡ ὁποία θὰ καταδικάσῃ τὸν Οἰκουμενισμό (καὶ πιθανὸν ἄλλες ἐπίσης σύγχρονες μορφές ἀποστασίας), ἐνῶ θὰ ἐνώσῃ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς στὴν «ὀρθὴν καὶ σωτήριον τῆς Πίστεως ὁμολογίαν», καὶ θὰ διακηρύξῃ τὸν ἀφορισμὸ ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θὰ συνεχίζουν νὰ ὁμολογοῦν τὶς αἰρέσεις καὶ κακοδοξίες τὶς καταδικασμένες ἀπὸ τὴν Σύνοδο.

Δυστυχῶς, σχετικὰ πρόσφατα συνέβη τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετο. Διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς μετὰ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας τὸ 2007, δὲν ἦσαν αὐτοὶ ποὺ εἶχαν ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια, οἱ ὁποῖοι ἐνώθηκαν μετὰ τοὺς Ὁρθοδόξους, ἀλλὰ ἀντιθέτως (ἦσαν) οἱ Ὁρθόδοξοι, οἱ ὁποῖοι ἀρνήθηκαν τὴν μακρόχρονη μαρτυρία τους γιὰ τὴν Πίστι καὶ ἐνώθηκαν μετὰ αὐτοὺς ποὺ ἀποκήρυτταν [στὸ παρελθόν], δηλ. τοὺς Οἰκουμενιστὰς καὶ Σεργιανιστὰς.

* * *

Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὶς σύγχρονες τάσεις στὴν ἐξέλιξι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς (ὑπὸ τὴν εὐρύτερη ἔννοιά της), δυνάμεθα νὰ ὑποθέσουμε ὅτι στὸ μέλλον εἶναι ἀκόμη ὀλιγότερο πιθανὸν νὰ ἐμφανισθοῦν εὐνοϊκὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν συγκρότησι μιᾶς Ἐνωτικῆς Ὁρθοδόξου Συνόδου. Ἐπὶ πλέον, εἶναι δυνατὸν ἢ παροῦσα πορεία στὸν Ὁρθόδοξο κόσμον νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη βαθύτερα στὴν ἀποστασία.

Τοῦτο, συνεπῶς, θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ σὲ κάποιες διορθώσεις τῆς ἀποτιμήσεώς μας γιὰ τὶς ἐξελίξεις μέσα στὶς ἐπίσημες τοπικὲς Ἐκκλησίες, ἀφοῦ αὐτὴ ἡ ἀποτίμησις καθορίζεται ἀπὸ τὴν ἀνάλυσι μεταβλητῶν καὶ ὄχι σταθερῶν παραγόντων. Τελικὰ, ἡ πορεία τῆς ἀποστασίας, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπίσημος Ὁρθοδοξία συνεχίζει νὰ ἀκολουθῆ, ὀδηγεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν μάνδρα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

* * *

Ἐξίσου θλιβερὸ εἶναι ἓνα ἄλλο γεγονός: ἡ ἔλλειψις συμφωνίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν Γνησιῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Αὐτό, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαῖον εἶναι καλὴ θέλησις καὶ ὑπο-

μονετική μακρόχρονος προσπάθεια, ὥστε νὰ ὑπερβαθοῦν οἱ τραγικές διαιρέσεις μεταξύ μας καὶ νὰ δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν συγκρότησι Πανορθοδόξου Συνόδου, ἡ ὁποία θὰ κατεδίκασε τὸν Οἰκουμενισμό καὶ θὰ παρήχηε μίαν ἐκτίμησι τοῦ ὅλου φάσματος τῶν ἐξελίξεων τῆς ἀποστασίας στὴν ἐποχὴ μας.

Η ΑΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ Συνοδική Ποιμαντική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο ἀποδοχῆς τῶν μετανοούντων αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν στοὺς κόλπους Τῆς, διατυπώνεται στὰ ἔργα διαφόρων Ἁγίων Πατέρων καὶ κυρίως στὰ Πρακτικὰ καὶ στὶς Ἀποφάσεις ἀρκετῶν Οἰκουμενικῶν ἢ Τοπικῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Ἡ ποικιλία τῶν τρόπων ἀποδοχῆς τῶν μετανοούντων αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν, οὐδόλως φανερῶνει ἓναν σχετικισμό ἢ μίαν ἐκκλησιο-πολιτικὴν χαλαρότητα στὴν πρᾶξι αὐτῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀποκαλύπτει τὸ πνευματικὸ βάθος τῆς συνοδικῆς ποιμαντικῆς ἐμπειρίας Τῆς.

Στὴν ἀποδοχὴ τῶν μετανοούντων αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν, οἱ Οἰκουμενικὲς καὶ Τοπικὲς Σύνοδοι ἐφήρμοσαν πολὺ συχνὰ τὴν ἀρχὴ τῆς *οἰκονομίας*. Ἡ κανονικὴ ποιμαντικὴ ἀρχὴ τῆς *οἰκονομίας* δὲν ὑπονοεῖ μίαν παραχώρησι ἀπὸ ἓναν συμβιβασμό, οὔτε ἀντιπροσωπεύει μίαν συνηθισμένην συγκαταβατικότητα, ἀλλὰ ἀποβλέπει, σὲ ὑψιστὸ βαθμό, σὲ μίαν ὑπεύθυνη ποιμαντικὴ πρᾶξι στὸ πλαίσιο ἐξαιρετικὰ δύσκολων περιστάσεων, ἐνῶ τὸ νόημα τῆς πρᾶξεως αὐτῆς καθορίζεται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὰ ἀναμενόμενα θετικὰ ἀποτελέσματα (θρησκευτικά, πνευματικά, ἠθικά).

Ἡ *οἰκονομία* εἶναι μίαν κανονικὴν καὶ ποιμαντικὴν πρᾶξις, στὴν ὁποία εἶναι δυνατόν νὰ γίνεταί παράβασις στὸ γράμμα τοῦ Κανόνος, χωρὶς ὥστόσο νὰ παραβιάζεται τὸ πνεῦμα του. Ἐν τούτοις, ἡ *οἰκονομία* δὲν δύναται ποτὲ καὶ σὲ καμμία περίπτωσι νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀθώωσι ὁποιασδήποτε ἁμαρτίας ἢ ὁποιοῦδήποτε συμβιβασμοῦ σχετικὰ μὲ τὴν «ὀρθὴν καὶ σωτήριον τῆς Πίστεως ὁμολογίαν».

* * *

Ἡ ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομίας στήν ἀποδοχή τῶν αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν σὲ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, οὐδόλως σημαίνει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἐγκυρότητα τῶν Μυστηρίων αὐτῶν.

Ἐνα κλασσικὸ παράδειγμα εἶναι ὁ 95ος Κανὼν τῆς Πενθέκτης Συνόδου, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον, οἱ ἀκόλουθοι τῶν καταδικασθέντων αἱρέσεων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία -Νεστοριανοὶ καὶ Μονοφυσιῖτες- γίνονται δεκτοὶ σὲ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μόνο μέσῳ τῆς ἀποκηρύξεως τῆς αἱρέσεώς των καὶ τῆς ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

* * *

Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῆς καταστάσεως στὴν Βουλγαρία, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας προσπαθεῖ νὰ προσεγγίση μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ ἐκείνους τοὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ προσχωρήσουν σὲ Αὐτήν.

Τὸ οὐσιωδέστερο στὴν ποιμαντικὴ ἐργασία γι' αὐτούς, εἶναι νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ προβοῦν στὴν ἐπιλογή τους ἐλεύθερα, συνειδητὰ καὶ ὑπεύθυνα.

Μέχρι σήμερα, οἱ λαϊκοὶ ποὺ ἔχουν ἐπίγνωσι στὰ θέματα πίστεως καὶ στὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, καὶ εἶχαν λάβει μέρος στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βουλγαρίας, γίνονται δεκτοὶ σὲ κοινωνία διὰ μετανοίας κατὰ τὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως. Οἱ Μοναχοὶ καὶ οἱ Κληρικοὶ ὑποβάλλουν μίαν γραπτὴ αἴτησι καὶ γίνονται δεκτοὶ σὲ κοινωνία, μὲ μίαν σύντομη Ἀκολουθία Μετανοίας, συνταγμένη εἰδικὰ γιὰ τέτοιες περιπτώσεις.

* * *

Σύμφωνα μὲ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας, κάθε Γνησίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει τὴν Ποιμαντικὴ ἐλευθερία νὰ καθορίσῃ -βάσει τῆς ἰδιομορφίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς στὴν ἀντίστοιχη χώρα ἢ ἐπαρχία- τὸν τρόπο ἀποδοχῆς ἀρχιερέων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῶν ἐπισήμων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ προσχωρήσουν σὲ Αὐτήν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας δὲν ἐπιμένει στὴν παγίωσι τῶν τρόπων ἀποδοχῆς σὲ

ἐκκλησιαστική κοινωνία, ὀδηγούμενη ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ Καρχηδόνος:

«Εἰς τὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἐξαναγκάζομε κανένα καὶ δὲν ἐπιβάλλομε νόμον, ἐφ' ὅσον κάθε Ἱεράρχης ἔχει τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεως εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἔχη δὲ νὰ ἀπολογηθῆ διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου»⁹.

† Ἐπίσκοπος Τριάδιτσα Φώτιος

- (*) Δημοσίευσις τοῦ βουλγαρικοῦ πρωτοτύπου στήν Ἰστοσελίδα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου Βουλγαρίας: Νοέμβριος 2012. Δημοσίευσις ἀγγλικῆς μεταφράσεως: Μάρτιος 2013. Ἡ παρούσα μετάφρασις βασίσθηκε στοῦ ἀγγλικό κείμενο, ἐλήφθη δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ρωσικὴ ἀπόδοσις αὐτοῦ, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε ὀλίγο μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ βουλγαρικοῦ πρωτοτύπου.
1. Βλ. «Εἰς τὸν Βίον καὶ τὴν Ἀθλησιν τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ὁμολογητοῦ Μαξίμου», PG 90, 93D. Cf. Ἐπιστολὴ IB': (Τοῦ αὐτοῦ) «Πρὸς Ἰωάννην κουβικουλάριον, Περὶ τῶν ὀρθῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ δογμάτων καὶ κατὰ Σευήρου τοῦ αἰρετικοῦ», PG 91, 461C («τὴν ὀρθὴν εἰς Θεὸν πίστιν, τὴν κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ Καθολικὴν Ἐκκλησίαν κηρυττομένην»).
 2. «Πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀντιοχείας», Codex Coislianus 99, φ. 144a, βλ. Γεώργιος Μαντζαριδῆς, Ἡ περὶ θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλία Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (Κεφ Β': «Μυστηριακὸς καὶ Ἐκκλησιολογικὸς χαρακτήρ τῆς θεώσεως», Παλαμικά (Θεσσαλονίκη 1983, ἐκδόσεις Π. Πουρναρά), σελ. 197-198.
 3. Ἀπὸ τὸ ἐπίθετον στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καθολικός: παγκόσμιος· ἀπὸ τὸν 3ο αἰῶνα, ἡ λέξις χρησιμοποιήθηκε μετὰ τὴν ἔννοιαν συνολικός, περιεκτικός καὶ γενικός. Ἦδη ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 1ου αἰῶνος, ἡ λέξις καθολικός ἐχρησιμοποιεῖτο στήν γλῶσσα τῶν Χριστιανῶν μετὰ ἓνα εἰδικὸν νόημα, ἐκφράζοντας ἓνα θεμελιώδη χαρακτηριστικὸν γνῶρισμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.
 4. Βλ. «Εἰς τὸν Βίον καὶ τὴν Ἀθλησιν τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ὁμολογητοῦ Μαξίμου», PG 90, 93D.
 5. «Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἐν Ῥώμῃ γραφείσης», PG 91, 140AB.
 6. «Ἀπάντησις στήν Ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰγνατίου», Codex Coislianus 99, φ. 144a, βλ. Ἡ περὶ θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλία Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (Κεφ Β': «Μυστηριακὸς καὶ Ἐκκλησιολογικὸς χαρακτήρ τῆς θεώσεως», Παλαμικά (Θεσσαλονίκη 1983, ἐκδόσεις Π. Πουρναρά), σελ. 197-198.
 7. Польскій, Михаилъ протопресвитеръ. Положеніе Церкви въ Совѣтской Россіи, очеркъ бѣжавшаго изъ Россіи священника. Параклитъ, 2004, с. 83. Διαθέσιμο στό: <http://paraklit.org/knigi/Ispovednicheskye/Polskoj.pdf>
 8. 15ος Ἱερὸς Κανὼν τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 9. «Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πάπα Στέφανον», in Concilia ad regiam exacta, Vol. I (Lutetiae Parisiorum: Impensis Societatis Typographicae Librorum Ecclesiasticorum iussu Regis constitutae, 1671), col. 741.